

Zingen:

- Psalm 1: 1,2

Lezen:

- Spreuken 2: 1-22
-

Inleiding naar aanleiding van Spreuken 2: 1-22

Als ik 1 koning zou moeten prefereren boven alle vorsten van Israel, dan zou ik zonder enige twijfel, zonder lang na te denken antwoorden: Salomo. Deze koning die uitblinkt in algemene (levens)wijsheid, rechtsprekend vermogen en daarnaast ook nog eens het vermogen bezit om het land door middel van handel op een peil te brengen waarop het daarvoor en daarna nooit meer geweest is.

Hij is de koning die in het totaal 3 Bijbelboeken en een handvol psalmen op zijn naam heeft. Bijbelboeken die zich in bijzondere mate onderscheiden van de andere. Drie Bijbelboeken die zoals wel bekend is de namen dragen: Spreuken, Prediker en Hooglied. En over de eerstgenoemde –spreuken dus- gaat het ook deze maal weer, en wel in het bijzonder hoofdstuk 2. En dit hoofdstuk wil ik met jullie lezen. **Spreuken : 2**

Spreuken 2 is een hoofdstuk met een karakteristiek compositiepatroon. Eerst zien we een stelling. Vervolgens het resultaat van de stelling. En tot slot het resultaat van het niet naleven van de stelling.

Eerst zullen we het dan dus ook hebben over de stelling. Een stelling die belangrijk is, en als het ware de rode draad vormt door Spreuken heen. Dat deze stelling belangrijk is blijkt dat hij vele malen (in andere hoofdstukken) herhaald wordt. Een stelling die direct al tot ons komt in:

- Spreuken 1:1: *Mijn zoon! Hoor de tucht uws vaders, en verlaat de leer uwer moeder niet;*
- Spreuken 2:1,2,3,4: *Mijn zoon! Zo gij mijn redenen aanneemt, en mijn geboden bij u weglegt. Om uw oren naar wijsheid te doen opmerken; zo gij uw hart tot verstandigheid neigt; ja, zo gij tot het verstand roept, uw stem verheft tot de verstandigheid; Zo gij haar zoekt als zilver en naspeurt als de verborgen schatten;*
- Spreuken 3:1: *Mijn zoon! Vergeet mijn weg niet, maar uw hart beware mijn geboden.*
- Spreuken 4:1: *Hoort kinderen! De tucht des vaders en merkt op verstand te weten.*

Telkens wordt het zelfde gezegd zoals een refrein van een lied vaak hetzelfde zegt en het belangrijkste deel is van een lied. Zo vormt dit ook misschien wel het belangrijkste deel van Spreuken.

Opvallend is direct al de aanhef. In de meeste gevallen begint het met: Mijn zoon! En deze aanspreektitel wordt niet zomaar gebruikt. Nee, het is een teken van liefde. Immers een vader heeft zijn zoon lief. En zo kunnen we de lijnen doortrekken van een liefhebbende lerende Salomo naar een nog meer liefhebbende lerende God. Een God die zijn liefdevolle leringen nog begint met: Mijn zoon! God houdt nog van zijn kinderen. En hij vermaant ze als een vader. En hij leert ze als een vader:

Mijn zoon! Zo gij mijn redenen aanneemt, en mijn geboden bij u weglegt; om uw oren naar wijsheid te doen opmerken; zo gij uw hart tot de verstandigheid neigt; ja, zo gij tot het verstand roept, uw stem verheft tot de verstandigheid; zo gij haar zoekt als zilver en naspeurt als de verborgen schatten;

Als ik dit zo lees, dan merkt een ieder die een beetje taalgevoel heeft dat er nog een vervolg aan zit. Wat gebeurt er als ik Zijn redenen aanneem? Wat gebeurt er als ik Zijn geboden wegleg? Wat gebeurt er als ik mijn oren naar de wijsheid doe opmerken? Wat gebeurt er als ik mijn hart tot de verstandigheid neig? Wat gebeurt er als ik haar (de verstandigheid) zoek als zilver? En haar naspeur als de verborgen schatten?

Jullie begrijpen dat hierna God zijn beloften zal kenbaar maken. Maar voordat ik daarover begin. Allereerst dit. God adviseert u hier! God spreekt hier tot een ieder. En Hij vermaant u, zoals Salomo zijn zonen vermaande. Hij leert u: Houdt Mijn geboden, bewaar ze. Zoals Maria de woorden van Gabriel bewaarde in haar hart en ze overdacht. Zo worden wij gemaand de woorden en de geboden van God te bewaren in ons hart. En ze te overdenken. Jezus zegt niet voor niets in Lukas 11: 28: *Zalig zijn zij die Gods geboden horen en ze bewaren.* Het is dus van belang! Zoek de wijsheid, de ware wijsheid Godes die ons leert van een gestorven Christus, een opgestane Christus en een opgevaren Christus.

Dit is de stelling die ons aanbeveelt Zijn geboden te houden en ze te bewaren. En dan zullen in de volgende verzen de vruchten van zulk een levenswandel naar voren komen. Dan zullen Gods beloften naar voren komen die Hij heeft, voor een ieder die acht slaat op Zijn geboden en zoekt naar die ware wijsheid. Hij zal u Zijn heerlijke beloften voorhouden opdat een ieder die er nog niet zulk een levenswandel op na houdt ertoe aangetrokken zou worden. Een levenswandel die zich kenmerkt door de vreze des Heeren. En dat is eigenlijk wat er hier ook bedoeld wordt. In vers 1 en volgende. Hier laat God ons zien wat ons deel is, wat het resultaat is van de vreze des Heeren. Want het is niet zo dat hier bedoeld wordt, dat wie zich maar stipt houdt aan Gods geboden zalig worden zal. Nee, hier wordt meer bedoeld dan alleen een naleving naar de letter der tien geboden. Hier wordt uw hart gevraagd! Ook hierin roept God een ieder nog op: *Mijn zoon, Mijn dochter, geef mij uw hart!* Een oproep van 's Heeren wege.

Robert Murray McCheyne zegt het in een van zijn predikaties: *“U weet niet wat u doet als u Christus als borg weigert!”* (Een getrouwe getuige; pag. 49) En ik het met hem: *“U weet niet wat u doet als u Christus als borg weigert.*

En wat de vruchten mogen zijn van de vreze des Heeren dat komt nu. De bijbelverklaarder Dachsel schrijft niet voor niets boven dit hoofdstuk: *Terwijl in het voorafgaande de Wijsheid als persoon was ingevoerd en sprak, neemt nu de Schrijver weder zelf het woord en schildert de gezegde gevolgen der gehoorzaamheid en het zoeken naar wijsheid (vs. 1-4); zij geeft haren leering eene diepere kennis van Goddelijke dingen (vs. 5-8), een dieper inzicht in alle recht (vs. 9), wijsheid en wetenschap en in vele levensgevaren (vs. 11); zij bewaart voor het gevaar van gemeenschap met de boven geschilderde dwazen en spotters (vs. 12-15), voor het gevaar, om te veraken in de handen van eene overspelige vrouw, die eerst verleidt en daarna in den dood stort.(vs. 16-19) Daarentegen leidt zij den weg der rechtvaardigen, die de belofte hebben der eeuwige gelukzaligheid.(vs. 20-22)* (Dachsel, pag. 426)

Dachsel geeft hier een goede samenvatting van het hoofdstuk en somt kort alle beloften van God op, hij somt kort alle resultaten van de vreze des Heeren op, als hij schrijft:

Terwijl in het voorafgaande de Wijsheid als persoon was ingevoerd en sprak, neemt nu de Schrijver weder zelf het woord en schildert de gezegde gevolgen der gehoorzaamheid en het zoeken naar wijsheid (vs. 1-4); zij geeft haren leering eene diepere kennis van Goddelijke dingen (vs. 5-8), een dieper inzicht in alle recht (vs. 9), wijsheid en wetenschap en in vele levensgevaren (vs. 11); zij bewaart voor het gevaar van gemeenschap met de boven geschilderde dwazen en spotters (vs. 12-15), voor het gevaar, om te veraken in de handen van eene overspelige vrouw, die eerst verleidt en daarna in den dood stort.(vs. 16-19)

Ja, God zelf zegent degenen die hem vrezen. Hij zal hen behoeden als een herder die zijn schapen behoedt. Ja, Spreuken 3 zegt het niet voor niets: *Dan zult gij uw weg zeker wandelen, en gij zult uw voet niet stoten.* De prins der predikers Charles Hadden Spurgeon zegt hierover:

Dat wil zeggen, als wij de wegen van wijsheid en heiligheid volgen, zullen wij daarop worden bewaard. Hij, die bij daglicht op de openbare weg (d.w.z. in de geboden van God, conform Gods wet) reist, staat onder bescherming van de koning. Er is een weg voor ieder mens, namelijk zijn eigen bijzondere roeping in het leven, en als wij die godvruchtig bewandelen in de vreze Gods dan zal Hij ons bewaren voor het kwaad. (Chequeboek van de bank des geloofs, pag. 81)

Salomo schetst de gevaren, maar ook zegt hij ons toe dat de Heere ons zal redden uit al die gevaren. De gevaren die hier genoemd worden:

- De man die verkeerdheden spreekt.
- Van degenen die de paden der oprechtheid verlaten om te gaan in de wegen der duisternis.
- Van de mensen die blijde zijn in het doen van kwade dingen.
- Van de vreemde vrouw.

En ten aanzien van dat laatste punt vervolgt Salomo in vers 19: *Allen die tot haar ingaan, zullen niet wederkomen en zullen de paden des levens niet aantreffen.*

God waarschuwt dus. God waarschuwt maar tegelijkertijd geeft Hij aan dat Hij u mits u de vreze des Heeren kent zal bewaren voor al deze zonden. Ja, de vromen zullen het goede beëerven. Als ik nogmaals C.H. Spurgeon mag citeren: *Het boek der Spreuken is ook een Boek van Beloften. (...) Al de kwaadwilligheid en sluwheid van onze vijanden kunnen onze vernietiging niet bewerken. (Chequeboek van de bank des geloofs, pag. 138)* En hebben wij in het bijzonder strijd te voeren tegen de machten in de lucht. Tegen de duivelen. Paulus schrijft in Efeze 6: 12: *Want wij hebben den strijd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de geweldhebbers der wereld, der duisternis dezer eeuw en tegen de geestelijke boosheden in de lucht.*

Ja, wij hebben strijd te voeren tegen de duivel. Vooral als Christus al ons eigen is. Dan wordt het waarheid wat John Bunyan in zijn: *De heilige oorlog* beschrijft. Als dan de stad Mensziel belegerd wordt door Diabolos. Maar omdat God in de stad is gaat deze niet verloren. Hij beschermt de mensziel. Of als de Christen (uit Bunyan's *Christenreis*) aangevallen wordt door Apollyon, dan verliest Christen niet omdat hij op de Heere vertrouwt, en de Heere zal uitkomsten geven zelfs tegen de dood. En dat is juist wat Hij belooft in *Spreuken*. Hij zal onze van nature zondige ziel beschermen. Maar dat doet Hij alleen als wij door genade zalig geworden zijn.

De laatste verzen schetsen niet voor niets het lot van de onbekeerde. In het laatste vers van *Spreuken 2* staat: *Maar de goddelozen zullen van de aarde uitgeroeid worden, en de trouwelozen zullen er van uitgerukt worden.* Dat is het lot van een ieder onder ons die niet door genade mag weten met Christus verzoend te zijn. Dat is het lot van een ieder die er geen weet van heeft verzoend te zijn met God. Want immers wij zijn toch allen gevallen. De stad Mensziel is gevallen in de handen van Diabolos. Wij hebben de Ware God, El Schaddai opzettelijk verlaten. Maar de Ware God heeft ons niet verlaten en roept ons iedere dag nog opnieuw op tot de bekering tot Christus die voor ons geleden en gestorven heeft. En als die Ware God ons dan niet weer opnieuw in Zijn bezit krijgt gaan wij voor eeuwig verloren. En zullen wij van de aarde uitgerukt worden.

En dan komt Gods woord vandaag tot ons: *Kiest dan heden wie gij dienen zult!* Kiezen wij voor het leven der goddelozen? Kiezen wij voor Diabolos? Kiezen wij voor Apollyon? Kiezen wij voor de duisternis dezer eeuw? Kiezen wij voor de geestelijke boosheden in de lucht? Luister dan vooral niet naar Salomo. Maar mocht een ieder hier er dan van overtuigd zijn van Gods wege te kiezen voor een leven zoals Salomo dat beschrijft, laten we kiezen voor een leven zoals Psalm 1 dat leert als daar staat: *Welgelukzalig is de man, die niet wandelt in de raad der goddelozen, noch staat op de weg der zondaren, noch zit in het gestoelte der spotters. Maar zijn lust is in des Heeren wet, en hij overdenkt Zijn wet dag en nacht (...)*

Mocht de Heilige Geest ons vanavond nog overtuigen door het woord van de Spreuken van Salomo te kiezen voor God, de Heere der Heerscharen. Het is nog genadetijd. Wees niet te lui om te kiezen. Want over luiaards zegt Salomo: *Ga tot de mieren gij luiaards, en wordt wijs!* Denk niet: Kiezen komt als ik ouder ben. Want een bekend spreekwoord leert ons: Van uitstel komt afstel! Nee, kies nu!

Dus als ik alles mag samenvatten, en een griekse filosoof moest het al zeggen: *Zeg niet weinig dingen in vele woorden, maar vele dingen in weinig woorden.* (Pythagoras) En ik ben daar zeer slecht in. Maar ik zal trachten al het gezegde samen te vatten:

God roept u vanavond op Zijn redenen en geboden aan te nemen, uw vertrouwen op Hem te stellen, want dan zal Hij u bewaren tegen de zonde en u op de heerlijke bestemming hierboven brengen. Maar als u geen acht slaat op Zijn geboden en Zijn wijsheid langs u heen laat gaan dan gaat het al eerder geciteerde vers 22 in vervulling als daar staat: *Maar de goddelozen zullen van de aarde uitgeroeid worden en de trouwelozen zullen er van uitgerukt worden.* En dan roept God u nog op: Vliedt voor de toekomstige toorn, en neemt Zijn lering aan opdat u behouden worde. Hij heeft geen lust in uw doot, maar in uw leven. Immers als hij lust had gehad in uw doot dan had Hij u allang gedood. Dan waren wij allen allang vergaan. Maar er is nog vergeving, altijd bij Hem geweest. En dan mag de psalmist toch vervolgen met: Dies wordt Gij Heer met beving recht kinderlijk gevreesd. Ja, gevreesd met de vreze des Heeren.

Ja, dan geldt:

*Wond're God! Wat wond're dingen
doet gij mij op heden zien.
'k Kan mijn lippen niet bedwingen,
want Gij hebt mij doen ontvlien,
menig valstrik, groev' en net
die daar lagen voor mijn gangen.
Had Uw gunst het niet belet
Helaas! 'k Was erin gevangen.*

*Zonde, duivel, dood en helle,
en al wat vervaarlijk is,
Kwam mijn droeve ziel onststellen,
in die nare duisternis.
Dank, o Jezus! Die mij leidt
bij de hand en dus kont' schragen;
Gij moet voor deez' trouwigheid
Eeuwiglijk de krone dragen.*

(Christenreis naar de eeuwigheid, blz. 79,80; John Bunyan)

(gebruikte literatuur:

- Augustinus Beljdingissen; vertaald uit het Latijn door Joost van Neer, Wim Sleddens en Anke Tichelaar; Ten Have.
- Bunyans Christenreis naar de eeuwigheid; vertaald uit Engels door: J. Golverdinge (1863) en overgezet naar huidige spelling door A. Bolhuis; de banier
- Bijbel; statenvertaling; vanuit oorspronkelijke taal (hebreuws, grieks, aramees) door vertalingscommissie o.l.v dr. Bogerman in 1618 en 1619; Jongbloed
- Bijbelverklaring Matthew Henry; beknopte 2-delige uitvoering; vertaald uit Engels door dr. Bavinck.
- Bijbelverklaring Dächsel; vertaald uit Duits door ds. F.P.L.C. van Lingen in 1869; bewerkt door J.W. Felix en H. van Giethuisen.
- 3 formulieren van enigheid
- Agone Christiano; Augustinus
- Civitate Dei (Stad Gods; Augustinus; vertaald door: Gerard Wijdeveld; AMBO
- Chequeboek van de bank des geloofs; C.H. Spurgeon; vertaald door: Ds. W. de Graaf; DE banier
- Heilige Oorlog; John Bunyan; Joh. De Liefde)
- Institutie; Johannes Calvijn; vertaald door: Ds. A. Sizoo.
- De getrouwe getuige; Robert Murray McCheyne)

Vragen bij de inleiding:

1. Als we echt in God geloven gaat er nooit iets fout in ons leven.
2. Het is onbelangrijk Gods geboden te onderhouden, geloven is belangrijker.
3. De gevaren die genoemd worden zijn nog steeds relevant.
4. God helpt de rechtvaardigen, dus de goddelozen kunnen nooit voorspoed hebben.
5. Het is niet mogelijk zelf voor God te kiezen.